

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 433/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 6 PP 151/2020 a proti postupu Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 43/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bolo 6. mája 2021 doručené podanie sťažovateľa označené ako „*Ústavná sťažnosť v zmysle čl. 127 Ústavy*“, ktorým sťažovateľ o. i. požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Následne 23. júna 2021 sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu (ktorého sťažovateľovi ustanovilo Centrum právnej pomoci, kancelária Komárno rozhodnutím o predbežnom poskytnutí právnej pomoci č. k. ČRZ 42963/2021 zo 7. mája 2021) ústavnému súdu doručil ústavnú sťažnosť vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 17 ods. 1, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 3, čl. 5 ods. 4 a 5 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 PP 151/2020 (ďalej len „napadnutý postup okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 43/2021 (ďalej len „napadnutý postup krajského súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vykonáva dva tresty odňatia slobody, a to trest odňatia slobody vo výmere 11 rokov a 6 mesiacov, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 1 T 45/2001 z 31. októbra 2020 za spáchanie trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, a trest odňatia slobody vo výmere 11 rokov, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Komárno č. k. 11T 66/2014 z 20. októbra 2016 za spáchanie zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1, 2 Trestného zákona.

Okresný súd uznesením č. k. 6 PP 151/2020 z 11. februára 2021 podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 66 ods. 1, 2, § 67 ods. 1 Trestného zákona návrh odsúdeného na jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd uznesením č. k. 3 Tos 43/2021-70 zo 6. apríla 2021 rozhodol tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu a jeho uzneseniu č. k. 6 PP 151/2020 z 11. februára 2021, ktorým bola žiadosť sťažovateľa o jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietnutá, sťažovateľ namieta, že svoje rozhodnutie odôvodnil formalisticky – poukázaním len na nesplnenie formálnej podmienky na podanie žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, a to, že sťažovateľ nevykonal minimálnu časť trestu odňatia slobody vyžadovanú zákonom. Podľa názoru sťažovateľa sa okresný súd náležite nevyporiadal s požiadavkou, že trest má postihovať páchatel'a takým spôsobom, aby to malo minimálny vplyv na jeho rodinu a najbližších príbuzných. Sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza, že súčasné zákonné podmienky pre podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody sú nastavené prísne (žiadosť je možné podať až po uplynutí značného času) a takáto právna úprava podľa neho nie je v súlade s čl. 5 ods. 4 dohovoru a s čl. 3 dohovoru. Zároveň sa sťažovateľ domnieva, že pri rozhodovaní o jeho žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nemal byť aplikovaný aktuálne účinný Trestný zákon a Trestný poriadok, ale mali byť aplikované predchádzajúce právne predpisy (zákon č. 140/1961 Zb. a zákon č. 141/1961 Zb.) keďže jeden z trestných činov, za ktoré bol odsúdený, bol posudzovaný podľa týchto predchádzajúcich právnych predpisov.

Vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu sťažovateľ namieta, že okresný súd na verejnom zasadnutí konal v neprítomnosti jeho obhajkyne, aj keď sťažovateľ síce súhlasil s prejednaním jeho veci v neprítomnosti obhajkyne, avšak len z dôvodu, aby v konaní nenastávali prieťahy a jeho vec bola súdom prejednaná. Za porušenie práva na obhajobu považuje sťažovateľ i to, že ním navrhnuté dôkazy boli okresným súdom odmietnuté ako nadbytočné.

Vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k. 3 Tos 43/2021-70 zo 6. apríla 2021, ktorým krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti predmetnému uzneseniu okresného súdu, namieta, že krajský súd sa rovnako ako okresný súd s jeho námietkami nevyporiadal a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

«Základné práva sťažovateľa podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy SR, podľa čl. 17 ods. 1 Ústavy SR, podľa čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy SR, podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, podľa čl. 50 ods. 6 Ústavy SR, podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 5 ods. 4, 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, boli porušené konaním Okresného súdu Trnava sp. zn. 6PP/151/2020 aj konaním Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3Tos/43/2021.

Sťažovateľovi Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5 000,- €, ktoré je Krajský súd v Trnave povinný zaplatiť sťažovateľovi na účet právneho zástupcu, číslo...

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Trnave, sp.zn. 3Tos/43/2021 zo dňa 06.04.2021, zrušuje rozhodnutie Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“), sp. zn. 6PP/151/2020 zo dňa 12.02.202, a vec vracia na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 384,08 € (2 úkony: prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie a podanie sťažnosti, každý v sume 181,17,- €; náhrada hotových výdavkov dvakrát 10,17 €), ktorú je Krajský súd v Trnave povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu, číslo...»

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 17 ods. 1, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 6 ústavy a práv podľa čl. 3, čl. 5 ods. 4 a 5 a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom okresného súdu a napadnutým postupom krajského súdu.

Vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu sťažovateľ v podstatnom namieta, že okresný súd na verejnom zasadnutí konal v neprítomnosti jeho obhajkyne a odmietol ním navrhnuté dôkazy ako nadbytočné.

Vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu č. k. 6 PP 151/2020 z 11. februára 2021, ktorým bola žiadosť sťažovateľa o jeho podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietnutá, a vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu č. k. 3 Tos 43/2021-70 zo 6. apríla 2021, ktorým krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti predmetnému uzneseniu okresného súdu, v podstatnom namieta, že pri ukladaní trestu odňatia slobody nebola rešpektovaná požiadavka, aby trest mal čo najmenší nepriaznivý vplyv na rodinu odsúdeného, pričom podľa názoru sťažovateľa sa okresný súd a následne krajský súd s jeho námietkami nevysporiadali a svoje rozhodnutia dostatočne neodôvodnili.

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a v časti z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde].

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým postupom okresného súdu:

9. Vo vzťahu k sťažovateľom napadnutému postupu okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

10. Sťažovateľ podal proti napadnutému postupu okresného súdu sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením č. k. 3 Tos 43/2021-70 zo 6. apríla 2021. Sťažovateľ teda využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému postupu okresného súdu, o ktorom bolo krajským súdom aj rozhodnuté.

11. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie označených práv napadnutým postupom okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým postupom krajského súdu:

12. Vo vzťahu ku krajskému súdu sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti namieta, že sa v predmetnom uznesení s jeho námietkami nevysporiadal a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil.

Napriek uvedenému odôvodneniu ústavnej sťažnosti jej petit úplne jednoznačne vymedzuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľa nesmeruje proti uzneseniu krajského súdu č. k. 3 Tos 43/2021-70 zo 6. apríla 2021, ale že smeruje „len“ proti postupu („konaniu“) krajského súdu, keďže iba vo vzťahu k nemu sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojich označených práv.

Z uvedeného vyplýva, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti sťažovateľa zjavne nezodpovedá navrhovanému petitu ústavnej sťažnosti a nekorešponduje s ním.

13. Ústavný súd má v ústave a zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, ktorých uplatnenie je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania. Inak povedané, ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

Z hľadiska predbežného prerokovania tejto časti ústavnej sťažnosti je podstatná najmä požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a to požiadavka relevantnej ústavnoprávnej argumentácie (konkrétne skutkové a právne dôvody) namietaného porušenia práv, ako aj z § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti.

14. Keďže sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich práv výlučne postupom krajského súdu, a nie aj rozhodnutím krajského súdu, predmetom ústavného prieskumu sťažovateľom namietaného porušenia v ústavnej sťažnosti označených práv môže byť len označený postup krajského súdu. Sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti neuvádza, v čom by podľa jeho názoru malo spočívať porušenie ním označených práv postupom krajského súdu.

Petit ústavnej sťažnosti zjavne nezodpovedá odôvodneniu ústavnej sťažnosti sťažovateľa, a preto táto časť ústavnej sťažnosti nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom.

15. Na uvedenom závere nič nemení to, že sťažovateľ sa petitom ústavnej sťažnosti domáha, aby ústavný zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 3 Tos 43/2021-70 zo 6. apríla 2021 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Nevyhnutným predpokladom, aby ústavný súd mohol pristúpiť k zrušeniu rozhodnutia je, že ústavný súd v prvom rade vysloví porušenie základného práva vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré má zrušiť. Inými slovami, ústavný súd nemôže zrušiť rozhodnutie orgánu verejnej moci, ak najprv (vychádzajúc z petitu) nevysloví, že predmetným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva.

Ak teda ústavnému súdu už samotná formulácia petitu ústavnej sťažnosti vôbec nedáva možnosť vysloviť porušenie základného práva vo vzťahu k rozhodnutiu orgánu verejnej moci, ale „len“ k postupu orgánu verejnej moci, ústavný súd nemôže zrušiť rozhodnutie, aj keď sa sťažovateľ zrušenia tohto rozhodnutia petitom ústavnej sťažnosti domáha.

16. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa netýka len formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, ale ide aj o petit ústavnej sťažnosti ako esenciálnu obsahovú náležitosť ústavnej sťažnosti, ústavný súd sťažovateľa, ktorý je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti.

17. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

18. Vzhľadom na to, že Centrum právnej pomoci, kancelária Komárno rozhodnutím o predbežnom poskytnutí právnej pomoci č. k. ČRZ 42963/2021 zo 7. mája 2021 ustanovilo sťažovateľovi právneho zástupcu, bolo bez právneho významu zaoberať sa žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

19. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu